

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ पितामहेन विधिवद्यज्ञाः प्रोक्ता महात्मना । गुणार्थैवां यथातथं प्रेत्य चेह च सर्वशः ।

५१०५

न ते शक्या दरिद्रेण यज्ञाः प्राप्तुं पितामह । बह्वपकरणा यज्ञा नानासम्भारविस्तराः ।

पार्थिवैराजपुत्रैर्वा शक्याः प्राप्तुं पितामह । नार्थहीनैरवगुणैरेकात्मभिरसंहतैः ।

यो दरिद्रैरपि विधिः शक्यः प्राप्तुं सदा भवेत् । तुल्यो यज्ञफलैरेतैस्तन्मे ब्रूहि पितामह ।

॥ भीष्म उवाच ॥ इदमङ्गिरसा प्रोक्तमुपवासफलात्मकं । विधिं यज्ञफलैस्तुल्यं तन्निबोध युधिष्ठिर ।

यस्तु कल्यं तथा सायं भुञ्जानो नान्तरा पिवेत् । अहिंसानिरतो नित्यं जुह्वा नो जातवेदसं ।

५११०

षड्भिरैव स वर्षैस्तु सिध्यते नात्र संशयः । तप्तकाञ्चनवर्णञ्च विमानं लभते नरः ।

देवस्त्रीणामधीवासे नृत्यगीतनिनादिते । प्राजापत्ये वसेत् पद्मं वर्षाणामग्निसन्निभे ।

त्रीणि वर्षाणि यः प्राशेत् सततन्त्वेकभोजनं । धर्मपत्नीरतो नित्यं अग्निष्टोमफलं लभेत् ।

यज्ञं बद्धसुवर्णं वा वासवाप्रियमाचरेत् । सत्यवाग्दानशीलश्च ब्रह्मण्यश्चानसूयकः ।

क्षान्तो दान्तो जितक्रोधः स गच्छति पराङ्गतिं । पाण्डुराभ्रप्रतीकाशे विमानं हंसलक्षणं ।

५११५

द्वे समाप्ते ततः पद्मे सोऽप्सरोभिर्वसेत् सह । द्वितीये दिवसे यस्तु प्राश्नीयादेकभोजनं ।

सदा द्वादशमासांस्तु जुह्वा नो जातवेदसं । अग्निकार्यपरो नित्यं नित्यं कल्पप्रबोधनः ।

अग्निष्टोमस्य यज्ञस्य फलं प्राप्नोति मानवः । हंससारसयुक्तञ्च विमानं लभते नरः ।

इन्द्रलोके च वसते वरस्त्रीभिः समावृतः । तृतीये दिवसे यस्तु प्राश्नीयादेकभोजनं ।

सदा द्वादश मासांस्तु जुह्वा नो जातवेदसं । अग्निकार्यपरो नित्यं नित्यं कल्पप्रबोधनः ।

५१२०

अतिरात्रस्य यज्ञस्य फलं प्राप्नोत्यनुत्तमं । मयूरहंससंयुक्तं विमानं लभते नरः ।

सप्तर्षीणां सदा लोके सोऽप्सरोभिर्वसेत् सह । निवर्त्तनञ्च तत्रास्य त्रीणि पद्मानि वै विदुः ।

दिवसे यश्चतुर्थे तु प्राश्नीयादेकभोजनं । सदा द्वादशमासान् वै जुह्वा नो जातवेदसं ।

वाजपेयस्य यज्ञस्य फलं प्राप्नोत्यनुत्तमं । इन्द्रकन्याधिरूढञ्च विमानं लभते नरः ।

सागरस्य च पथ्यन्ते वासवं लोकमावसेत् । देवराजस्य च क्रीडां नित्यकालमेवेक्षते ।

५१२५

दिवसे पञ्चमे यस्तु प्राश्नीयादेकभोजनं । सदा द्वादशमासांस्तु जुह्वा नो जातवेदसं ।

अलुब्धः सत्यवादी च ब्रह्मण्यश्चाविहिंसकः । अनसूयुरपापस्थो वाजपेयफलं लभेत् ।

जाम्बूनदमयं दिव्यं विमानं हंसलक्षणं । सूर्यमालासमाभासमारोहेत् पाण्डुरं गृहं ।

आवर्त्तनानि चत्वारि तथा पद्मानि द्वादश । शराग्निपरिमाणञ्च तथाऽसौ वसते सुखं ।

दिवसे यस्तु षष्ठे वै मुनिः प्राशेत् भोजनं । सदा द्वादशमासान् वै जुह्वा नो जातवेदसं ।

५१३०

सदा त्रिषवणस्त्रायी ब्रह्मचार्यनसूयकः । गवां मेधस्य यज्ञस्य फलं प्राप्नोत्यनुत्तमं ।

अग्निज्वालासमाभासं हंसवर्हिणसेवितं । शातकुम्भसमायुक्तं साधयेद्यानमुत्तमं ।

तथैवाप्सरसामङ्गे प्रतिसुप्तः प्रबोध्यते । नूपुराणां निनादेन मेखलानाञ्च निखनैः ।

क्रोटीसहस्रं वर्षाणां त्रीणि कोटिशतानि च । पद्मान्यष्टादश तथा पताके द्वे तथैव च ।